

גמ"ר (חיפה) 1361-06-18 - המוסד לביטוח לאומי נ' מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

גמ"ר 1361-06-18 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ' אילוז
תיק חיצוני:

לפני כבוד השופט אור לרנר

המבקש
נגד
המוסד לביטוח לאומי

המשיבים
1. מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה
(פלילי) 2. משה אילוז

החלטה

בקשה לעיון וצילום חומרים מתוך תיק בית המשפט.

רקע כללי

במסגרת תיק זה, הואשם המשיב 2, על ידי המשיבה 1, בגרימת מותם, בתאונת דרכים, של אחד ממארשה, מוחמד סלים שלבי, חאלד יוסף מוסטפא, ומואיד תופיק עמארנה, עליהם השלום (להלן: "המנוחים"). בנוסף, הואשם המשיב 2 בגרימת חבלה לארבעה נוספים: אחד עטאטרה, יוסף ג'ראדאת, ראג'ח ג'ראדאת וחסן מחמוד זיד.

בתחילה הורשע המשיב 2 במיוחס לו ע"י כב' הש' קרזבום (כתוארו דאז) ודינו נגזר בהתאם, אך במסגרת ערעור על הכרעת הדין, הוא זוכה מכל המיוחס לו (עפ"ת 13764-12-22).

הבקשה

המבקש, המוסד לביטוח לאומי, עותר לאפשר לו לעיין במסמכים מתוך התיק ולהגדירו כבעל ייפוי כוח המורשה לעין במלוא התיק. לטענת המבקש, הוא נכנס לנעליו של הנפגעים, מכוח סעיף 328(ב) לחוק הביטוח הלאומי ולכן ממילא רשאי לעיין בתיק.

המשיבים לא הגיבו לבקשה והמועד לקבלת תגובתם חלף.

דיון והכרעה

לטענת המבקש, הוא נכנס בנעליו של הנפגעים העבירה ולכן יש לבחון את זכותם, לעיין בחומרי התיק.

בענייננו יש לזכור כי הנאשם הואשם באחריות למותם של המנוחים ולכן מעמדם של המנוחים (ו/או מי מטעמם), כנפגע עבירה נקבע בסעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א- 2001 (להלן: "**חוק זכויות נפגעי עבירה**"), וביחד עם חלק ב' של התוספת הראשונה לחוק זכויות נפגעי עבירה יש אף להגדיר את המנוחים כנפגעי עבירת אלימות חמורה.

חוק זכויות נפגעי עבירה והתקנות שנקבעו בצדו (תקנות זכויות נפגעי עבירה, תשס"ב 2002), באו לעולם על מנת להסדיר את מעמדם וזכויותיהם המשמעותיים והמיוחדים של נפגעי העבירה. חוק זכויות נפגעי עבירה מאפשר לנפגע העבירה לעיין ולקבל עותק מכתב האישום (בכפוף לסייגים), לקבל עדכונים על ההליך הפלילי ואף להביע עמדה לגבי הליכים מסוימים (כגון עיכוב הליכים, הסדרי טיעון שחרור על תנאי וכו'). יחד עם זאת אין בחוק זכויות נפגעי עבירה התייחסות לזכות העיון של נפגע העבירה בתיק בית המשפט.

בהתאמה, יש לבחון את הבקשה בהתאם לכללים הרגילים, קרי לאורו של עיקרון פומביות הדיון הקבוע בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה, התשמ"ד 1984, כמו גם סעיף 68 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד- 1984 בשילוב עם תקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (עיון בתיקים), תשס"ג 2003 (להלן: "**תקנות העיון**").

בנוסף, נוכח מעמדם המיוחד של נפגעי העבירה בהליך הפלילי יש לבחון את הבקשה גם לאורו של חוק זכויות נפגעי העבירה ומקום בו נדרשת פרשנות, בהיעדר כוונה ברורה וחד משמעית אחרת, יש להתייחס לדברי החקיקה כבאים להגשים את זכויות נפגעי העבירה [ר' לדוגמא, בשינויים המחויבים, **ת"פ 47550-01-15 מדינת ישראל נ' מושקט (1.2.16)**; **ת"ד 4637-10-17 מדינת ישראל נגד חריר (20.1.19)**].

לאחר עיון ושקילה הגעתי למסקנה כי לא ניתן לאפשר למבקש להיות מורשה עיון כללי בתיק.

תקנה 4 לתקנות העיון, מסדירה את הדרך בה מתבקש עיון בתיק בית משפט וקובעת כי זכותו של כל אדם לעיין בתיק בית המשפט בכפוף לסייגים "ובלבד שהעיון בו אינו אסור על פי כל דין". מלשון התקנה וסעיפי המשנה בה, ברור הוא כי אין המדובר בבקשת עיון כללית ולמפרע; ועל בית המשפט

לשקול את הדברים בהתאם להיקף העיון המבוקש ובין היתר בהתאם לקריטריונים הקבועים בסעיפים 4(ד), (ה) ו-ו) לתקנות העיון.

הגדרת המבקש כמורשה עיון בתיק בית המשפט משמעה מתן היתר כללי לעיון בפרוטוקולים ובמסמכים נוספים והדבר נוגד לטעמי את הוראות תקנות העיון שכן הוא שולל מבית המשפט את האפשרות לשקול את השיקולים הנדרשים לעניין, בהתאם לחוק זכויות נפגעי העבירה ותקנות העיון. לצורך ההשוואה, סעיף 15(ב) לחוק זכויות נפגעי העבירה קובע, כי על אף מעמדם המיוחד של נפגעי העבירה וזכותם לנכוח גם בדיונים הנערכים בדלתיים סגורות, רשאי בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שלא לאפשר נוכחותם זו.

זאת ועוד, המשך עיון בתקנות מלמד כי מי הרשאי ליתן היתר עיון כללי בתיק או בסוגי תיקים הינו מנהל בתי המשפט (סעיף 5 לתקנות).

נוכח האמור אני דוחה את הבקשה להגדיר את המבקש כמורשה עיון בתיק.

מאידך ברור, כי אין הצדקה למנוע מהמבקש את המותר לכל אדם. בהתאמה ובהמשך לאמור בהחלטתי מיום 15.6.24 אני שב ומתיר למבקש לעיין ולקבל עתק מכתב האישום, הכרעת הדין, גזר הדין ואף פסק הדין בערעור; והכל על פי הנהלים הרגילים.

ככל שיידרש המבקש למסמכים נוספים יגיש בקשה פרטנית והיא תיבחן לגופו של עניין.

להודיע לצדדים ולב"כ המבקש.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, ט' אב תשפ"ד, 13 אוגוסט 2024,
בהעדר הצדדים.